

ТАТАРТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле булын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы каарының 4 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләрнең «“Лифт жиһазларыннан файдалану” хезмәте өчен түләүне исәпләү» дигән 2.3 пункты, шулай ук тулаем күрсәтелгән каар белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Ф. Нәфикова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2019 елның 12 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Нәфикова шикаятен алдан өйрәнгән судья Ф.Р. Волкова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Р.Ф. Нәфикова «Халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле булын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы каарының 4 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик

тәкъдимнамәләрнең «“Лифт жиһазларыннан файдалану” хезмәте өчен түләүне исәпләү» дигән 2.3 пункты (алга таба шулай ук — 2.3 пункт), шулай ук тулаем күрсәтелгән карап белән (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каары, Методик тәкъдимнамәләр) үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуға карата шикаять белән мөрәжәгать итте. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каарының 4 пункты нигезендә жирле үзидарә органнарына, идарәче оешмаларга, торак милекчеләре ширкәтләренә, торак-төзелеш кооперативларына яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативларына торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәту қыйммәтен хисаплап чыгарганда 1 нче пунктта раслана торган Халыкның торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәтүдән файдалануы буенча тәкъдим ителә торган нормативларга һәм Методик тәкъдимнамәләргә таянуны; 2011 елның 1 гыйнварына кадәр лифт жиһазларының барлык паркын электр энергиясен исәпкә алу приборлары белән жиһазландыруны тәэммин итәргә тәкъдим ителгән.

Методик тәкъдимнамәләрнең 2.3 пунктында «Лифт жиһазларын тоту» һәм «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәтләре өчен түләүне исәпләү тәртибе билгеләнгән.

Шикаятында һәм аңа күшүп бирелгән документлар күчермәләреннән куренгәнчә, гражданка Р.Ф. Нәфикова 2016 елның марта инан Казан шәһәрендәге күпфатирлы йортның беренче катында яши һәм «Лифт жиһазларына агымдагы ремонт һәм агымдагы хезмәт күрсәтү» графасы буенча хезмәт күрсәтүләр өчен түли. Мөрәжәгать итүче фикеренчә, беренче катта яшәүче буларак, Методик тәкъдимнамәләрнең 2.3 пунктында китерелгән әлеге хезмәт буенча түләүне исәпләү формуласы нигезендә «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләү алышмаска тиеш. Эмма әлеге хезмәт өчен ул яшәгән йортның кайсы катында яшәвенә карамастан түләү алына. «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләүне законсыз дип табып, гражданка Р.Ф. Нәфикова дәүләт хакимиятенең төрле органнарына мөрәжәгать иткән, эмма аның мөрәжәгатында уңай нәтижә бирмәгән.

Мөрәҗәгать итүче шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каарының 4 пунктында торак һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр бәясен исәпләгәндә Методик тәкъдимнамәләр куллануны сайлау мөмкинлеген күздә тоткан диспозитив норманы үз эченә ала, дип билгеләп үтә.

Шуның белән бергә ул торак хезмәтләре өчен түләү күләмен исәпләү буенча Методик тәкъдимнамәләрнең 2.3 пункты императив формада бәян ителгән һәм чынлыкта тайпылышсыз үтәлергә тиеш дип саный. Эмма әлеге нигезләмәнең Методик тәкъдимнамәләрдә урнашуы, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каарының 4 пункты нигезендә, аның норматив булуы һәм тайпылышсыз үтәлергә тиеш булу-булмавы турындагы мәсьәләдә билгесезлек барлыкка килгән.

Гражданка Р.Ф. Нәфикова фикеренчә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каарының 4 пунктында Методик тәкъдимнамәләрнең 2.3 пунктында билгеләнгән «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләүне исәпләүне куллану мөмкинлеген карап, анда фактта курсәтелгән органнар һәм оешмаларның аталган хезмәт өчен түләүдә мондый исәп-хисап кулланырга хокуклылыгы турындагы мәсьәләдә билгесезлек бар. Моннан тыш, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каары үзе, тулаем алганда, норматив хокукый акт булып торамы дигән мәсьәләдә билгесезлек бар.

Мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъва белдерелә торган каары «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләүне исәпләү ничек башкарылырга тиешлегенә карата халыкны ялгыштыра, бу аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен бозуга китерә, чөнки хокук кулланучыга үз теләге белән төрле күпфатирлы йортларга карата Методик тәкъдимнамәләрнең 2.3 пунктында билгеләнгән «Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләүне исәпләүне кулланырга яисә кулланмаска мөмкинлек бирә дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.Ф. Нәфикова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Халыкка курсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле

булудын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы каарының 4 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләрнең «“Лифт жиһазларыннан файдалану” хезмәте өчен түләүне исәпләү» дигән 2.3 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләр, шулай ук күрсәтелгән каар тулаем алганды Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче өлеш), 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 36 статьясындагы 1 өлешенең 1 пункты нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннарның милекчеләренә гомуми өлешле милек хокукуында әлеге йорттагы фатир өлешләрен тәшкил итмәгән һәм шушы йортта бердән күбрәк урынга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән урыннар, шул исәптән фатирапа баскыч мәйданчыклары, баскычлар, лифтлар, лифт шахталары һәм башка шахталар, коридорлар, инженерлык коммуникацияләре, әлеге йортта бердән күбрәк урынга хезмәт күрсәтә торган башка җайланмалар урнашкан техник катлар, чормалар, подваллар, (техник подваллар) карый.

Биналарның милекчеләре Россия Федерациясе Торак кодексының 39 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләренең, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы каары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләренең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 28 пунктының үзара бәйле нигезләмәләре нигезендә уртак милекне карап тотуга чыгымнарны, әлеге милеккә уртак милек хокукундагы өлешләренә карап, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү керту юлы белән үз өсләренә алырга тиеш. Россия Федерациясе Торак кодексының 154 статьясындагы 2 өлешенең 1 пункты һәм 156 статьясындагы 1 өлеше нигезләмәләренең мәгънәсе буенча күрсәтелгән түләү күпфатирлы йорттагы урын милекчесе өчен торак урын һәм коммуналь хезмәтләргә түләүгә керә һәм күпфатирлы йорттагы уртак милекне закон таләпләре нигезендә карап тотуны тәэмин итәрлек күләмдә билгеләнә.

Дәгъвалана торган хокукий җайга салуга карата бу лифт күпфатирлы йортта биналар милекчеләренең гомуми милкенә карый, димәк, әлеге милекне карап тотуга чыгымнарны үз өсләренә алу бурычы милекченең аерым алынган гомуми милек объектларыннан файдалану-файдаланмавына бәйле түгел, дигэнне аңлата.

Әлеге мәсъәлә буенча суд практикасында да гомуми милектән файдалану фактына бәйсез рәвештә мондый түләүне керту бурычын дәлилләүче бертөрле алым барлыкка килде. «Социаль наем шартнамәсе буенча күпфатирлы йортта гражданнар биләгән яисә аның милек хокуқында булган торак урыны һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча судлар тарафыннан бәхәсләрне карауның кайбер мәсъәләләре турында» 2017 елның 27 июнендәге 22 номерлы карагында Россия Федерациясе Югары Суды Пленумы, гомуми милектән, мәсәлән лифттан (12 пункт) файдалану фактына карамастан, файдалануга алучылар һәм милекчеләр күпфатирлы йорттагы гомуми милекне карап тоту һәм агымдагы ремонт өчен түләү кертергә тиеш, дип аңлата.

Мондый караш Россия Федерациясе Конституция Судының хокукий позициясенә тулысынча туры килә, ул берничә тапкыр күрсәткәнчә, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә йорттагы уртак милеккә уртак милек хокуқында булган үз өлешләренә пропорциональ рәвештә андый йорттагы уртак милекне карап тоту һәм ремонтлауга киткән чыгымнарда мәжбүри катнашуны билгеләү милекченең үз милкен карап тоту бурычын үтәү тиешлеге гомумхокук принципиына туры килә, йортны күпфатирлы торак йорттагы урыннар милекчеләренең уртак мәнфәгатьләрендә санитар һәм техник таләпләргә жавап бирә торган халәттә тотуга юнәлгән (2014 елның 22 апрелендәге 947-О номерлы һәм 2014 елның 20 ноябрендәге 2667-О номерлы билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Торак кодексының 156 һәм 158 статьялары нигезләмәләре нигезендә торак урыннары милекчеләре гомуми җыелышта торак урынны карап тоту өчен түләү билгеләү турында карап кабул итәргә хокуклы. Шул рәвешле, Россия Федерациясе Торак кодексы күпфатирлы йорттагы торак

урын милекчеләренә торак өлкәсендә бәя куюны жайга салу хокукуны өстенлекле тәртиптә беркеткән.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъва белдерелә торган каарлары, аларның турыдан-туры эчтәлегеннән, шулай ук гамәлдәге хокукий жайга салу системасындагы урыннарыннан чыгып, тәкъдим итү характерына ия, халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләр сыйфатын күтәрү һәм түләү күләменең нигезлелеген арттыру максатларында кабул ителгән. Шул ук вакытта әлеге норматив хокукий акт Россия Федерациясе Торак кодексында билгеләнгәннән аермалы тәртиптә кулланыла алмый.

Шулай итеп, дәгъвалана торган хокукий жайга салуның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә Р.Ф. Нәфикова шикаяте карала алмый.

Шикаять эчтәлегеннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүче карала торган норманың конституциячеллегенә формаль дәгъва белдереп, асылда хокук куллану органнарының гамәлләре һәм каарлары белән килешмәвен белдерә, аларның законлы һәм нигезле булу-булмавын бәяләү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле булын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы каарының 4 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләрнең ««Лифт жиһазларыннан файдалану» хезмәте өчен түләүне исәпләү» дигән 2.3 пункты, әлеге каар белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләр, шулай ук тулаем күрсәтелгән каар белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Ф. Нәфикова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләләрне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданка Р.Ф. Нәфиковага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына жибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә һәм «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) басылып чыгарга тиеш.

№ 25-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**